

Každý, kdo okusil atmosféru zvláště Adršpašsko-teplických skal, jistě souhlasí.

Teď už ale vzhůru za kostely. Pro dnešní exkurzi jsme vybrali dvě dvojice kostelů, první u Meziměstí, druhou u Broumova.

Do Ruprechtic a Vižňova přes Meziměstí

Sakrální dominantu Ruprechtic, od ledna 1986 části Meziměstí, tvoří kostel sv. Jakuba Většího. Je situován na mírném návrší na jižním okraji obce, ležící na úpatí Javořích hor. Objekt z omítaného kamene má protáhlý osmiboký půdorys, k jednolodnímu kostelu přiléhá sakristie a předsiňka. Stavební kompozici dotvářejí pozdně gotická zvonice z 15. století, upravená barokně,

Do kostela v Ruprechticích zatéká, omítky jsou dezolátní. Rovněž obecní mobiliář podél hřbitovní zdi kostelu škodí.

a budova fary z roku 1735. V rámci celé skupiny kostel zaujímá tektonicky nejčistší a stavebně nejjednodušší řešení.

Ve stejné době jako Ruprechtice se k Meziměstí připojil Vižňov. Zhruba v polovině obce, na mírném návrší, stojí zdaleka viditelný kostel sv. Anny. Objekt se zaoblenými stěnami, modelovanými v měkké souvislé linii, je orientovaný k západu, osa míří k úpatí Javořích hor. Stavba z lomového kamene s eliptickou lodí a osmi pilíři má při východní straně kruchtu se dvěma točitými schodišti a hranolovou věží,

Dynamický sloh kostela sv. Anny ve Vižňově narušují provizorně krytá střecha, chybějící kamenné římsy a opadaná omítka.

zakončenou osmibokou bání. Západní stranu zpestřuje malé kněžiště a nízká sakristie.

Šonov a Božanov: protiklady u Broumova

Východně od Broumova leží Šonov. Téměř 6 km dlouhá obec pod hřebenem Javořích hor je nejdelší v tamním výběžku. V táhlém svahu nad vesnicí, rafinovaně využívaje charakter terénu, stojí „zpuštělý“ kostel sv. Markéty. Jeho půdorysnou kompozici tvoří obdélná hlavní loď, krytá kazetovým stropem. Zvláštností řešení jsou dvě na koso postavené věže, které tvarově kopíruje po stranách chóru umístěná dvo-

Stav kostela sv. Markéty v Šonově je alarmující. Dožívající střecha, narušené omítky, rozbitá okna a uzavřená vstupní předsíň volají po brzké obnově.

jice čtvercových přístavků, sakristie a depozitář.

Pravým opakem Šonova působí už opravený kostel sv. Maří Magdaleny v Božanově, obci ležící jižně od Broumova. Stavba se nachází na mírném návrší na úpatí Broumovských stěn. Půdorysný obrazec, nad kterým byl chrám vyzdvížen, tvoří čtverec s okosenými rohy. Prosvětlený interiéru odhaluje osm subtilních pilířů s elegantně modelovanými římsami. Součástí areálu je hřbitov s ohradní zdí a vstupní bra-

Kostel sv. Maří Magdaleny v Božanově je jako jediný komplexně opravený.

nou z 16. století i nedaleká barokní sýpka. Časově nejmladší kostel ze seskupení vznikl jako jediný pod péčí Benna Löbla, nástupce Zinkeho.

Kulturní hodnoty broumovského baroka jsou v kontextu s krajinou i v rámci Evropy ojedinelé. Zachování jeho charakte-

Pověst

Kaplička na Hvězdě

Tam, kde kaple Hvězda stojí, počátkem 18. století dominoval dřevěný kříž, na vrcholu se zlačenou hvězdou z Červené věže kláštera v Broumově. Roku 1733 dal jeho opat Otmar Zinke z pískovcových kvádrů vystavět osmihrannou kapli. Dientzenhoferovy plány jí vtiskly hvězdicovitý půdorys, podobnost jméno Hvězda. Záhy císař Franz Josef II. rozkazem kapli zrušil. Dražbou ji za 70 zlatých získal Ferdinand Thér z Police, s podmínkou stavbu zbořit. Kvádry ale odolaly, tudíž uzmul jiné věci: okna, oltář... Hvězda osiřela.

Půl století poté pár studentů z gymnázia kláštera v Broumově zavítalo na ona místa. Unaveni hledali hospůdku, ale marně. Jeden z nich Jan Rotter dalším řekl, že jen opat kláštera, jemuž dané zboží patří, ji může na zbytcích původní kaple zaopatřit, a dodal: „Až já opatem budu, hospodu zřídím.“ A slovu dostal.

Uteklo mnoho vody. Jan Rotter se stal profesorem gymnázia, poté opatem kláštera v Broumově. Když po čase zabloudil do známých končin, vzpomněl na svůj slib. Moc i peníze mu jej umožnily splnit a Hvězdu znovu vystavět, spolu s velkým hostincem. Švýcarský sloh a krásná vyhlídka tak dodnes lákají.

ru ale předpokládá cílevědomý přístup k celé problematice. Návrstevnický vzorek čtyř kostelů ukázal, že je co vylepšovat. Příště v našem putování za vzácnými památkami navštívíme Staroboleslavsko. ■

ALEXANDRA M. VIDEMANNOVÁ

Foto: autorka